

12170.
58°

1738, 17.

LECTORI BENEVOLO

S. P. D.

D. IOANNES FLORENS
RIVINVS

P. P.

LECTORI BENEVOLO

S. P. D.

D. IOANNES FLORENS
RIVINVS

S. P.

diuortiorum, quorum apud Romanos tanta quondam fuit frequentia, vt non consulum numero, sed maritorum, annos suos numerarint, teste *Seneca de Benef. L. III. cap. 16.* vnica ex effato Saluatoris nostri est causa, nempe adulterium *Matth. V. 32.* et *XIX. 9.* quippe quo vinculum internum matrimonii, origine, et ex prima institutione indissolubile, rumpitur. Haec lex diuina vniuersaliter prohibitiua, eam solam exceptionem admittens, sancte stricteque custodiri, nec contra intentionem proferentis, nouis accessionibus augeri ac immutari debebat. Hoccirca in Concilio Arelatensi ex Augustini sententia eo processerunt, vt innocentibus etiam maritis, qui coniuges suas in adulterio deprehenderunt, autores suaforesque extiterint, quo minus viuentibus vxoribus, licet adulteris, alias acciperent in matrimonium: Nec non postea in Concilio Foroiuulensi placuit, vt resoluto fornicationis causa iugali vinculo, non liceat viro, quam diu adultera viuuit, aliam vxorem ducere, sed saltim separationem a thoro et mensa obtinere: Denique Concilio Tridentino *Sess. XXIV. c. 7.* anathema indictum ei qui dixerit: ecclesiam errare, cum docuit et docet, iuxta apostolicam et euangelicam doctrinam propter adulterium alterius coniugum matrimonii vinculum non posse dissolui, et vtrumque vel etiam innocentem qui causam adulterio non praebuit, non posse altero coniuge viuente, aliud matrimonium contrahere, moecharique eum, qui dimissa adultera aliam duxerit, et eam quae dimisso adultero alii nupserit. In foris tamen protestantium doctrina Christi, diuortium totale, quo innocens pars in statum libertatis aequae ac per mortem alterius restituitur, statuens, obseruatur. At Leges seculi aliam dirimendi matrimonii causam eidem iunxerunt, quam in malitiosa desertione se inuenisse putarunt, eandemque necessarium et inuoluntarium diuortium, quod pars innocua non faciat, quam patiat, appellant. Ea in re Apostolum D. Paulum *I. ad Cor. VII. 15.* interpretem doctrinae ac verborum Christi affu-

assumunt, utque maius pondus sententiae suae addant, malitiosam defertionem, quod aequè in fidem foederis connubialis defertor quam adulter peccet, adulterio equiparandam esse sibi persuadent. Contra quos tamen, quod coniugium quoad vinculum internum ex hac causa dissolui iure nequeat, peculiari tractatu Rinthelii *Ant. a Mara*; nec non *Petr. de Toullieu Antecessor Groning.* oratione, de non solubili ob malitiosam defertionem matrimonio, anno vigesimo huius seculi habita, et in eiusdem collectaneis a Ioanne Wolbers superiore anno editis p. 497. extante, defendit. Dictum etenim Apostoli non indefinite, sed saltem de persona infideli, nec de modo dissoluendi connubium ipsum quoad vinculum internum dandaque deserto potestate noui matrimonii ineundi, accipiendum videtur, cuius doctrina potius eotendit: uxorem a marito infideli ad suae sectae homines recedente, desertam, seruituti coniugali, quae alias sequelam obsequium et adiutorium ex praecepto diuino mulieri imperat, non esse subiectam, neque teneri eandem quo in tenebris gentilismi cum eodem oberret suaeque ipsius salutis aeternae periculo se committat, quia fidem coniugalem praestari frustra sibi petit, qui ipse eam non praestat *c. 75. de R. I. in 6.* Nec credendum, quod Apostolus vagam illam diuortiorum licentiam, quam summus Magister exclusis omnibus aliis, ad vnicam causam restrinxit, proprio ausu augmento quasi suo ornare constituerit. Quum ipse Saluator non sine consilio in decisione quaestionis tam arduae verbis restrictiuus usus fuerit. Derisoriae mihi semper visae sunt opiniones eorum, qui in enumerandis causis ob quas liberi a parentibus exhaereditari possunt, quatuordecim illis quae in *Nov. CXV. cap. 3.* designantur, alias grauiiores, aut similes, per interpretationem comprehensiuam admittunt. Etenim Imperator, qui in dicta Nouella necessarium esse perspexerat, causas ex quibus ingrati liberi cenferi, et in vltimis parentum tabulis exhaereditari scribi debebant, nominatim speciali lege comprehendere, declarata legislatoria voluntate, ut praeter ipsas nulli liceat ex alia lege ingratitude causas opponere, profecto omnes, quocunque nomine

nomine veniant, remouere voluit; alias, si arbitrio alieno aut iudicantium rem committere, et interpretationibus, quae alias in legibus poenalibus a communi dispositione recedentibus exulant, locum relinquendum esse iudicasset sollicitudine easdem enumerandi, superfedere potuisset. Idem de desertione dicendum. Per desertionem vinculum saltem externum coniugii, quod in fide coniugali et obligatione de non derelinquendo consistit, dissoluitur, totalem tamen liberationem a lege initi matrimonii vel ideo operari nequit, quia alias infinitae aliae causae ex quibus formalis ratio vinculi coniugalis externi, nempe vnio coniugum in mutuum amorem et adiutorium cessat, v. g. captiuitas, furor, relegatio, superueniens impotentia, per sententias eodem iure admitti possent. . . . Vt taceam modum illum procedendi in foro ecclesiastico in causa non mere civili sed maxima ex parte spirituali, et vinculo diuino indissolubiliter colligata, non adeo adaequatum videri. Siquidem perpetua incertitudo, an edictalis illa citatio ad notitiam absentis coniugis peruenerit, adeoque an pro vero contumace haberi possit, quod tamen ad conciliandam firmitatem sententiae contra absentem latae, alias desiderari solet *L. 3. 4. 5. C. quom. et quando iud.* Interim processus desertionis receptus est in foris ecclesiasticis et quidem protestantium, non obseruato discrimine, an infidelis fidelem deserat, ad quem casum ius canonicum eundem restrinxit *c. 7. 8. X. de diuort.* Aliae ergo leges Christi aliae leges Seculi. Illae vnice pietatem et animarum salutem curant, hae duntaxat ad promouendam tranquillitatem civilem adoptatae sunt, maiorisque mali euitandi causa saepe permittunt alias merito repudianda. Non tamen tam facilis ad eum processum instituendum patet aditus, sed, ne legitimum matrimonium temere tollatur, varia praestanda praecedere circumstantiaeque sollicito indagari debent. Imprimis non quaelibet absentia pro temeraria reputatur atque sufficienti, sed de malitia deferentis et animo derelinquendi vt constet requiremus, idque ad sui perfectionem tractum temporis, adeoque

legalem causae cognitionem requirit. Finge igitur quod vxor, cui cum marito nullae contentiones aut bella domestica intercesserunt, quae vero temperamento melancholico afflicta, per tempus aliquod absit; eo certe casu non statim ad processum desertionis prouolare poterit maritus, etiam si per aliquot menses omni studio latitantem coniugem requisauerit, vel etiam publicis nouellis de eiusdem absentia conquestus fuerit. Aut enim manus violentas sibi ipsi intulit misera coniux, et solutum erit matrimonium morte, ita vt processu desertionis non opus sit; aut fato quodam in alium quendam locum delata superstes adhuc ignoratur, et casto animo ferendum ac precibus emolliendum durissimum illud fatum, viarum diuinarum absconditarum indicium: eademque est pax ad quam sumus vocati ab Apostolo, eodem loco ex quo hanc diuertendi causam asserunt. Quod si etiam vel maxime longo tempore in coelibatu sit iacendum, forte tanta sua pertinacia perferendi ferocem animum, fracturus tamen, videat, ne fortassis ad dissolutionem properando, absenti iniuriam inferat, aut eius aequae ac suae ipsiusmet conscientiae laqueum iniiciat. *Quid enim tam humanum est*, inquit *Vlpianus L. 22. §. 7. ꝛ. sol. matr. quam vt fortuitis casibus mulieris maritum vel uxorem viri participem esse.* Credat iste maritus, se in statu poenitentium constitutum, qui deliciis nouarum nuptiarum abstinere et ludicras voluptates negligere iubeatur *c. 12. 13. C. XXXIII. Qu. 2.* Nec enim conuictus esse potest, hanc absentiam ortam esse ex odio vel taedio coniugis, aut renunciare voluisse absentem amori coniugali, deposita voluntate cohabitandi, praesertim si constante matrimonio numerosiorem prolem edidit: Forte etiam non diuortium sed frigusculum est. Requiritur vero ideo vt actor causam absentiae malitiosam doceat, ne forsan, si coniux voluntate et consensu alterius coniugis discesserit, vel iustam aliam voluntariam aut necessariam causam absentiae temporariae haberit, ac redux moram quasi purgauerit, publico scandalo thoro connubiali exclusus, quasi viduatus oberret. *Quid igitur prope-*

properet? quid festinet? det locum irae, det respicientiae. Quale vero spatium praesumptionem malitiosae desertionis operetur, quoque demum effluxo animus deserendi legaliter inferatur ex absentia? fluctuant Doctores. Alii biennium occasione *L. 2. C. de sponsal.* Alii tres peregrinationis annos vi *L. 2. C. de repud.* Nonnulli interuentum quatuor annorum, inter quos nullum sospitatis absentis haberi potuit indicium, moti *L. 7. C. eod.* vel quinquennium iuxta *L. 6. π. de diuort.* vel septennium intra quod certificari queat de vita et morte coniugis, licet super hoc sollicitudinem diligentem adhibuerit, per *c. 19. X. de Sponsal.* imo quandoque lapsum decem annorum *Nou. XXII. cap. 14. c. VIII. X. qui fil. sint legit.* efflagitant, intra quae spatia coniux ad proprium thalamum remeare, aut mariti lares repetere, aut priuationi iurium matrimonii obnoxia esse debeat. Sed totum negotium, quatenus in contumeliam creatoris ius connubii solum existimandum *c. 7. X. de diuort.* conscientiae primum desertae partis, post arbitrio prudentis iudicis relinquendum, qui dies expectationum vel augere vel minuere et coarctare potest. Ita vnus anni vel sex mensium spatium pro ratione eorum quae rem circumstant pro sufficiente agnouit *Electo Christianus II. glor. mem. quod rescriptum ad Confessorium supremum emissum exhibet Carpzou. Iurispr. eccles. L. III. def. LX. num. 18. Nob. Du. de Berger* vero speciale a senatu ecclesiastico ad Vitembergense eiusdem tenoris datum, in *Elect. proc. matrim. ib. L.* commemorat, qui hodie plerumque quadriennium definiiri solere asserit. Nolo tamen has rationes, ne fortasse deserta pars, opportunum tempus nubendi amittat, aut periculo fornicationis exponatur, meas omnino facere. Etenim cupiditatibus carnis ieiunio, laboribus, ac precibus frenum iniicere assistente diuini numinis gratia possumus, at carnalis concupiscentia iusta tollendi sanctitatem vinculi connubialis causa venditari nequit, nec video quomodo tranquillus animo esse queat satis, qui terrenis remediis elidere cupit monitoria diuina. Apprime huc quadrant verba In-

nocen-

nocentii III. in c. 5. X. ut lite non cont., tam diu alteruter coniu-
gum expectet, donec de ipsius obitu verosimiliter praesumatur,
quia cum sine culpa sit absens, aut aegritudine aut alio iusto
impedimento forsitan teneatur, aut etiam propria sed non
malitiosa voluntate in remotis partibus moram faciat, vt de
facili vel in breui citari non possit, ei quidem praeiudicari
non debet, cum habeat forsitan exceptiones legitimas ad inten-
tionem contrariam elidendam, eo nequaquam obstante, quod
de lapsu carnis possit opponi, quoniam in coniugio multi casus
occurrunt, in quibus coniuges sine culpa, sed non sine casu con-
tinere coguntur. Eadem quae haecenus deducta momenta,
vtrinque trutinata, commouerunt *Ordinem nostrum*, vt, cum his
diebus quibus praesentia scribo, eiusmodi casus tragicus a consi-
storio E. nobis oblati decidendus esset, ad instantiam I. E. H.
cuius vxor nondum per annum abfuerat, processum defertio-
nis non admittendum esse pronunciarit. Hoc praesamen ex-
cipiant nomina Nobiliss. Iuuenum, qui me Praefide publicas ad
Pandectas disputationes in Auditorio ICtorum diebus Mercur-
rii aut Saturni a Libro XIV. vsqu XXI. respondendo ac oppo-
nendo proxime instituerunt, aut adhuc instituent. Sunt illi

Dn. IOHANNES ADAM IACOBI, Dresda Mifn.

Dn. ADAMVS CHRISTOPHORVS KOCH, Ichstad. Thur.

Dn. CAROLVS CHRISTIANVS BVRCKHARDVS, Schleu-
sing. Henneberg.

Dn. CHRISTIAN. GODOFREDVS MEISNER, Cygn. Mifn.

Dn. GODOFREDVS LVTHEROTH, Mulhusa-Thuring.

Dn. IOH. GEORGIVS SCHMIDEL, Byrutho-Francus.

Dn. CHRISTIANVS HAGENBRVCH, Longosal. Thuring.

Dn. IOH. GEORGIVS SPIZNER, Oberalbersd. Mifn.

Ad quos conflictus GENEROSISSIMOS ET NOBILISSIMOS COM-
MILITONES, vt eosdem auditores concelebrent, humanissime in-
uitatos cupit Praefes. P.P. Fest. Trin. A. S. R. MDCCXXXIIX.

LIPSAE, LITERIS IO. CHRISTIANI LANGENHEMIL

ULB Halle
003 935 574

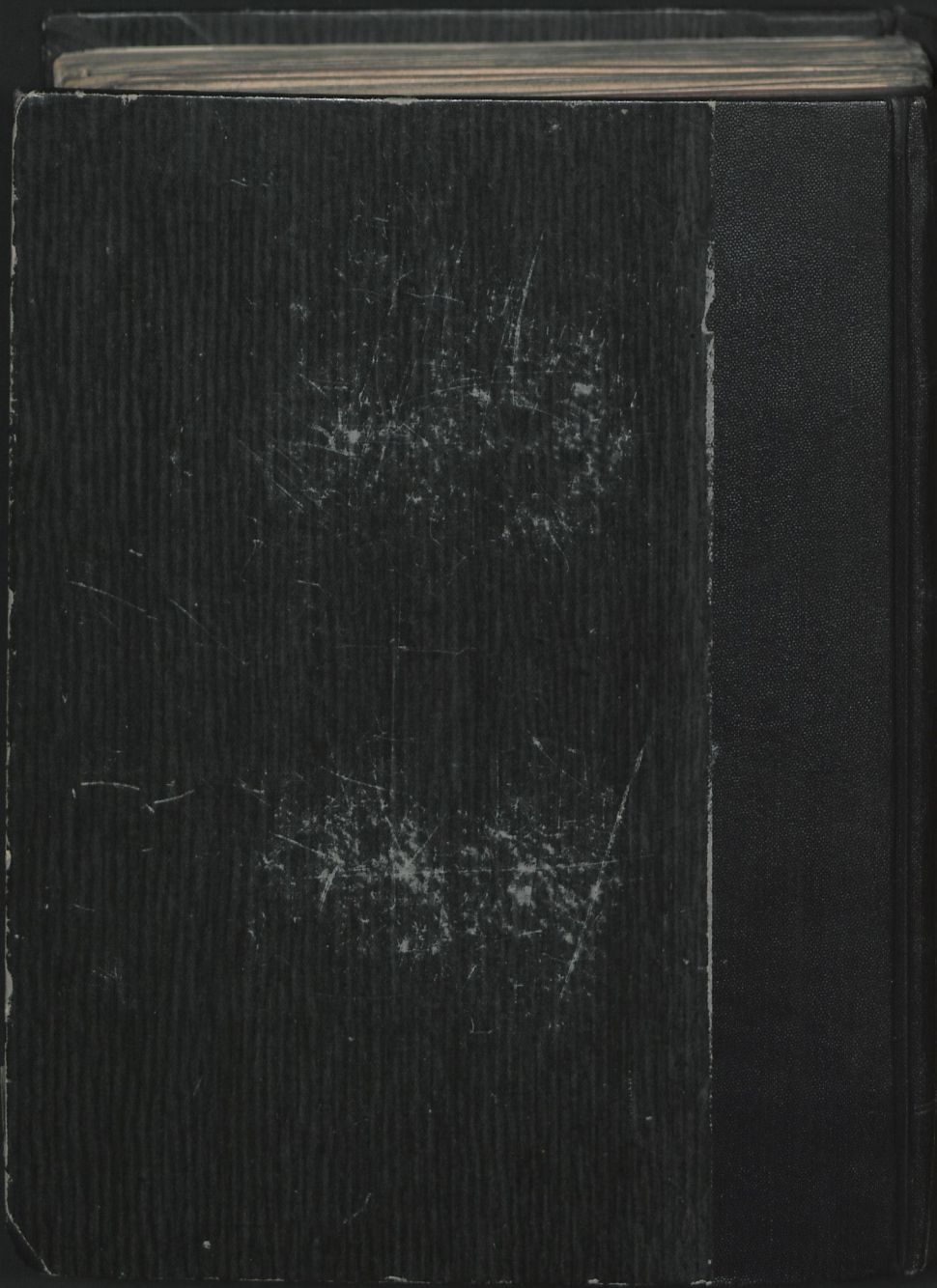
3

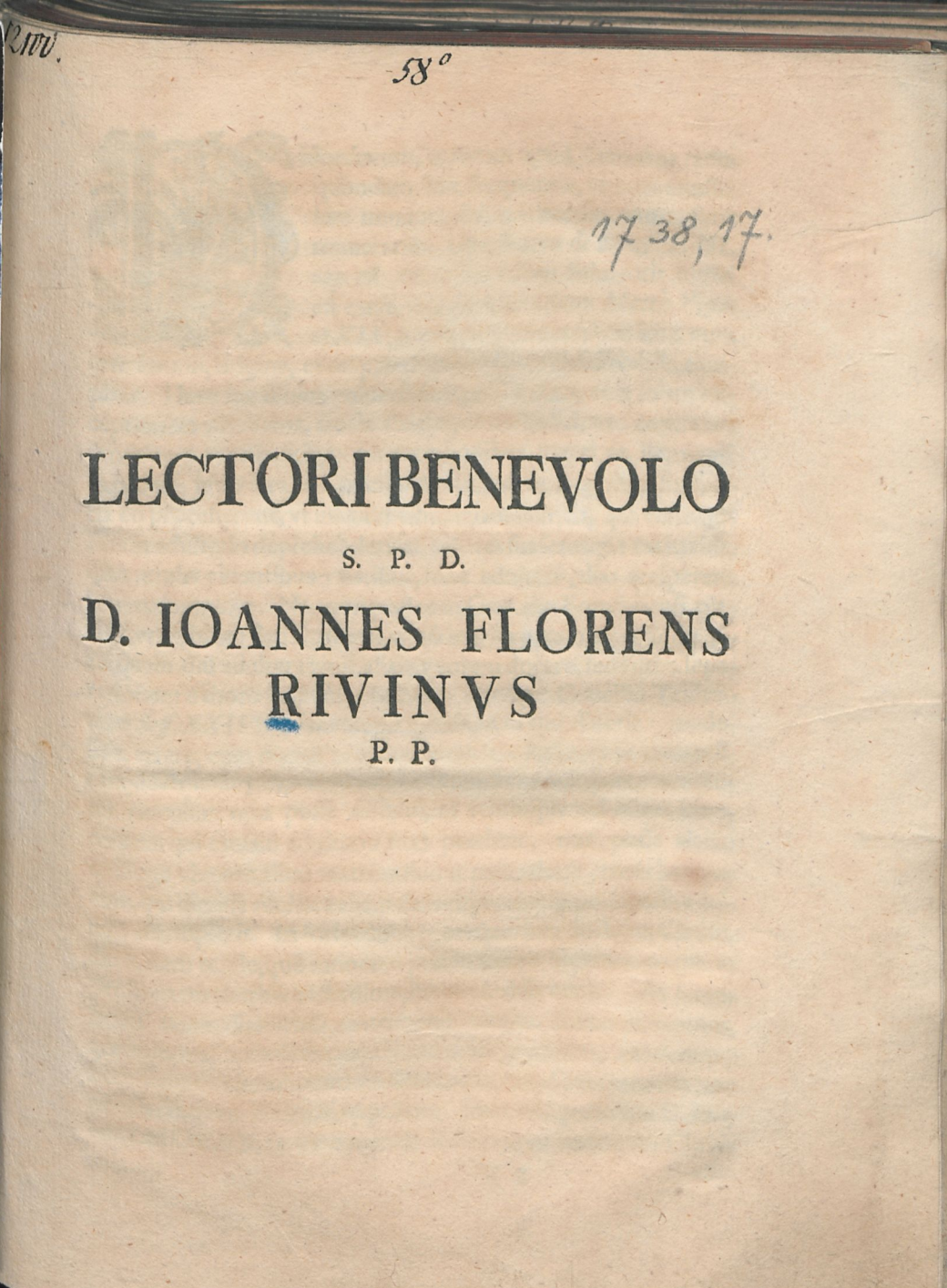

sb.

VD 18

58°

1738, 17.

LECTORI BENEVOLO

S. P. D.

D. IOANNES FLORENS RIVINVS

P. P.

